

A modul programja

A modul kódja	(42) MA-ADD
A modul neve	MA addiktológia modul
A modul részletes leírása	<p>A modul a projekt által kidolgozott innovatív megoldás részét képezi. A fejlesztés egyik alapvető célja az volt, hogy a szociális képzések a jelenleginél szorosabban szerveződjenek rendszerré. A rendszer-jelleg erősítésének a projekt keretében alkalmazott eszközei a következők:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a képzési filozófiák és módszerek összehangolása - a rendszer elemei közötti kapcsolatok erősítése - a tanulás tervezésének támogatása <p>Az egymásra épülő speciális területek egyike az adiktológia. A Szociális munka mesterképzési szak (42) MA-ADD „MA addiktológia modul” nevű modulját teljesítő hallgató e teljesítményével részben teljesíti Reflektív addiktológiai segítség szakirányú továbbképzési szak követelményeit. A szakirányú továbbképzési szakot a megszerzett kreditek figyelembe vételével fejezheti be.</p> <p>A modul a szociális munka MA szak addiktológiai tartalmait szervezi új modullá a reflexív praxis és a reflektív tanulás elveinek és módszereinek megfelelően. A modul összefügg a hasonló tárgyú szakirányú továbbképzéssel. Az MA szakon szerzett kreditek a szakirányú továbbképzésbe, a szakirányú továbbképzésben szerzett kreditek az MA szak kreditjeibe beszámíthatók.</p> <p>A szociális munka mesterképzési szak keretében a korábbiakban is sor került addiktológiai ismeretek átadására, készségek fejlesztésére. A projekt keretében egyrészt sor került az egyes képzési elemek koherens modullá szervezésére, másrészt a reflektivitás elveinek és módszereinek alkalmazására.</p> <p>A modul terjedelmi és tartalmi korlátait a szociális munka mesterképzési szak keretei jelentik, hiszen a képzésben általános jellegű kompetenciákat, továbbá más speciális kompetenciákat is biztosítani kell a hallgatók számára. A korlátok között azonban a mo-</p>

dul ugyanazokat a képzési célokat kívánja megvalósítani, mint amit a (52) SZT-ADD jelű modul azaz a Reflektív addiktológiai segítség szakirányú továbbképzési szak.

A modul filozófiája, tartalma, tananyaga, módszertana, értékelésének módszere igazodik a szakirányú továbbképzési szakhoz, a modul kereteihez igazodó eltérésekkel.

A modul tartalma	
------------------	--

A modul keretében a szakirányú továbbképzéssel azonosak az elsajátítandó, illetve kialakítandó kompetenciák, tudáselemek, megszerezhető ismeretek, személyes adottságok, készségek. A különbség azok mélységében és differenciáltságában van:

Elsajátítandó kompetenciák:

- Tapasztalati tanulás és reflektivitás (a tudás vizsgálatának képessége, ill. annak támogatása a tapasztalat kontextusában)
- Kritikai gondolkodás (azoknak a szellemi képességeknek a hasznosítása, amelyek segítségével hatékonyan azonosíthatók, elemezhetők és értékelhetők az egyes érvek és állítások; az előítéletek és a torzítások felismerése és leküzdése; meggyőző érvek kialakítása és bemutatása, amelyek támogatják a következtetések levonását, ill. annak értelmes és intelligens megítélését, hogy mit érdemes elhinni és megtenni)
- Tudatosság (a releváns új információk elérésének és használatának ismerete; az információforrások kritikus értékelése; az új információk integrálása és átvitele különböző helyzetekbe; szisztematikus problémamegoldás és tájékozott döntéshozatal)
- Proaktivitás (a változások előrelátása és hozzájuk történő igazodás, mintázatok és trendek különböző nézőpontokból történő beazonosításának képessége, önmagunk fejlesztése és promóciója a lehetőségek kihasználása érdekében)
- Az egész életen át tartó tanulás szokásainak kialakítása, ideértve az egészségtanulást is (önmagunk megerősítése a passzív függőséggel szemben; a tanult leleményesség képessége; életigenlő attitűd önmagunkkal, a közösséggel és a kreativitással kapcsolatban).

A képzésen végzettek ismerik:

- drog ismeretek

- az új felépülési modell, a felépülés összetevői és fázisai
- a felépülési paradigma értékei (orientálás, bevonás, önrendelkezés, választás és növekedési potenciál)
- reflektív gondolkodás és gyakorlat
- prevenció, egészségpromóció és gyakorlat
- kölcsönös segítség és önségítés
- a reflektív segítő tevékenység összetevői
- szakmai etika
- reflektív napló

A modult teljesítő hallgatók (figyelemmel egyéb kompetenciáikra is) alkalmasak:

- Kliensek osztályozása (szűrés, reflektív figyelem, megerősítés)
- Eligazítás (az adott terápiás program jellemzőinek bemutatása a kliens számára)
- Felmérés (a felépülési terv kialakítása a kliens személyes erősségeinek, gyengeségeinek, problémáinak és szükségleteinek beazonosítása és értékelése alapján)
- A felépülés megtervezése (a megoldásra váró problémák beazonosítása és rangsorolása; megállapodás az azonnali és a hosszú távú célokról; döntések az alkalmazott terápiás módszerekről és a felhasznált forrásokról)
- Reflektív konzultáció (személyek, családok és csoportok támogatása olyan speciális készségekkel, amelyek a problémák felderítése és kiismerése által lehetővé teszik a célok elérését; magatartásformák és érzések vizsgálata; az alternatív megoldások végiggondolása; döntéshozatal)
- Reflektív esetkezelés a felépülés folyamatában (szolgáltatások, intézmények, források és emberek összehozása a kitűzött célok tervezett módon történő elérése érdekében)
- Reflektív krízisintervenció (a szenvedélybeteg szükségleteinek kezelése az akut érzelmi és/vagy fiziológiai stresszhelyzetekben)
- Reflektív kliensképzés (információszerzés a szerhasználati problémákról, az elérhető szolgáltatásokról és forrásokról; a kapcsolódó sztereotípiák, vélekedések és kulturális ismeretek értelmezése)
- Delegálás (a kliens azon szükségleteinek beazonosítása, amelyeket felépülést támogató szakember vagy intézmény nem tud kezelni, támogatás az ellátórendszer és a közösség erőforrásainak elérésében)
- Feljegyzések és jelentések készítése (az állapotfelmérések és a felépülési terv eredményeinek rögzítése; beszámolók és előrehaladási jelentések írása; elbo-

csátások és más releváns adatok összesítése)

- Felépülési egyeztetések (más szakemberekkel történő konzultáció az átfogó jellegű és minőségi szenvedélybeteg-ellátás érdekében)
- Reflektív szakmai fejlődés (a szakmai fejlődésre törekvés igényének felismerése, az erősségek felismerése és maximalizálása, további fejlődés megvalósítása szupervízió és a képzés segítségével)

Adottságok és készségek:

A reflektív felépülést középpontba állító kezelés alapelveinek kellő mélységű ismerete, amelynek pillérei az alábbiakat foglalják magukba:

- A felépülés reményének, a kapcsolódó készségeknek és a folyamat megtervezésének biztosítása a szenvedélybetegek számára.
- Olyan dinamikus felfogás kialakítása, amely nem fogadja el, hogy bizonyos kliensek megrekednek a felépülési folyamatban, vagy túlságosan bonyolult a helyzetük ahhoz, hogy továbblépjenek.
- Reflektív felépülési közösségek létrehozása, ahol a sorstársak aktív résztvevői a felépülési folyamatnak, egyúttal példaként szolgálva azoknak, akik a reflektív felépülés kezdeti fázisában vannak. A folyamat során csökken a „szakmai” összetevők szerepe.
- Annak biztosítása, hogy az összes kliens (függetlenül attól, hogy kezelés alatt áll vagy absztinens) egyértelműen célként határozza meg a helyi közösségben és családjában való részvételt, így küzdve a sztereotipizálás és a stigmatizálás ellen.
- Annak elismerése, hogy a felépülés komplex és sokoldalú folyamat, amely a felépülőtől és annak családjától is rugalmas és dinamikus partnerséget igényel.
- A felépülés számos útjának felvázolása annak érdekében, hogy a kliens meg tudja tervezni a saját utazását, egyúttal tisztában legyen azzal, hogy milyen típusú kezelésre van szüksége, és hogy az mit jelent.

A modul filozófiája

Az addiktológiai problémák jelentős mértékben érintik társadalmunkat. Az addikció nem csak egy tünet, hanem az addiktok működésének, világlátásának alapvető szervező elve is. Addiktnak lenni annyit tesz, hogy az egyén életében a létezés sokszínűsége a következő dózis megszerzésére korlátozódik. A probléma tehát nem egyszerűen a szerhasználat, hanem az a mód, ahogy az érintettek megközelítik az életet. Az addikciót beteg-

ségnek és életstílusnak is nevezik, olyan működésmódnak, amelyben a problémás szerhasználat csak egyike az összetevőknek.

A nemzeti drogstratégiákban világszerte beazonosítható egy meghatározó reflektív szemléletváltás, amely az új magyar stratégiában is tetten érhető. Míg a korábbi dokumentumok jellemzően a problémás (heroin-, kokain-) használókra fókuszáltak, az új stratégiák (különösen az Egyesült Királyságban) a felépülést és a felépülési tőkét állítják a középpontba.

Ez a megközelítés vitatja a szcientizmus és az egyoldalú klinikai modell egyeduralmát és anyagi érdekelttségét (miközben az orvosi beavatkozások továbbra is kritikus fontosságúak maradnak). A felépülés túlmutat a kezelés és a büntető igazságszolgáltatás rendszerén, összekapcsolódik a lakhatással, a foglalkoztatással és az oktatással, amelyek a felépülési tőke építőelemeiként járulnak hozzá a függőségből kivezető úthoz.

Ezzel együtt a büntető igazságszolgáltatás rendszere fontos szerepet játszik a felépülés gyors megkezdésében. A fejlett országokban a kliensek kb. 30%-a az igazságszolgáltatás rendszerén keresztül jut kezelésbe. Kutatási eredmények azt mutatják, hogy a kimenet szempontjából nincs különbség azok között, akik maguktól, ill. azok között, akik igazságszolgáltatás rendszerén keresztül kezdték el a terápiát.

Az addikcióból történő felépülés mozgalma egyszerre célozza a társadalmi változásokat és az egyéni fejlődést.

A felépülést gyakran a drogkarrier keretei között értelmezik, ami rávilágít arra, hogy a kliensek különböző szolgáltatásokat (és terápiás modelleket) igényelnek a folyamat különböző állomásain.

A felépülési megközelítés az egyéni patológiáról áthelyezi a fókusz a családi és közösségi struktúrákban beágyazott hosszú távú felépülésre és fejlődésre. Támogatja és óvja a szerhasználat által érintett gyermekek, fiatalok és családok érdekeit. Közösségi szinten próbálja csökkenteni a problémás szerhasználatból eredő ártalmakat. A cél olyan felépülési közösségek kialakítása, ahol segítik és óvják a felépülő szenvedélybeteget; ahol a támogatják a józanság megélését és ahol sorstársak segítségével küzdhetők le a sztereotípiák és a stigmák.

A reflektív váltás azt is jelenti, hogy sor kerül a szenvedélybetegek számára megfelelő szolgáltatások fejlesztésére. Ehhez olyan kulturális háttérre van szükség, mely elfogadja, hogy a felépülés során az egyén a problémás szerhasználatától egy olyan drogmentes világba jut el, ahol aktív és hasznos tagja az őt körülvevő társadalomnak. A stratégiai szemléletváltás során a kezelésben és a politikai döntéshozatalban is megtörténik az addikciókhoz kapcsolódó különböző diszciplináris megközelítések integrációja.

A felépülési modellben kiemelkedő szerepet kap a felépülési szakértő. Az ártalomcsökkentés helyett az absztinenciát és a felépülést középpontba helyező modell az általuk képviselt bizonyíték-alapú holisztikus idegtudományi megközelítés által válhat eredmé-

nyessé. Munkájuk során strukturált pszichoszociális intervenciókkal gondoskodnak a kliensek szükségleteiről, továbbá koordinálják a felépülési folyamat megtervezését, kialakítását, újragondolását és megvalósítását. Segítségükkel a felépülők eredményesen beilleszkedő, öntudatos, a társadalom iránt elkötelezett polgárokká válhatnak, akik jobban ismerik a cselekvéseik környezetét, ill. eredményesebben képesek alakítani azt. Kutatások azt mutatják, hogy a problémás szerhasználók számára elérhető javak, mint pl. a társas hálózatok, információs és kommunikációs technológiák (pl. a mobiltelefonok, online közösségi hálózatok), egyéni készségek és képességek jelentősége felett gyakran átsiklanak. A társas hálózatok valójában rendkívül fontos összetevői a felépülésnek, hiszen rajtuk keresztül juthatnak másokhoz el jól-lét és a remény „fertőző” értékei. A felépülési szakértők által alkalmazott feltérképezési eszközök lehetővé teszik ezeknek az erőforrásoknak a könnyebb azonosítását és mobilizálását.

A modul módszertana	
---------------------	--

A modul a reflektív gondolkodás és cselekvés kompetenciáinak kialakítását a reflektív tanulás módszereinek kiterjedt alkalmazásával segíti elő.

A reflektív módszer alkalmazása önmagában is egyfajta reflektív szupervízió, melynek során a hallgatók technikákat sajátítanak el, illetve gyakorolnak. A reflexió az egyén gondolatainak és cselekvéseinek vizsgálata. A szakemberek számára ez azt jelenti, hogy arra fókuszálnak, hogy miképpen lépnek interakciókba munkatársaikkal és környezetükkel, hogy tisztább képet nyerjenek saját viselkedésükről. E folyamat révén mélyebben megértik önmagukat, s így képessé válnak kiaknázni meglévő erőforrásaikat, illetve a helyes jövőbeli cselekvésre. A reflektív naplóról való konzultáció segíti a szakemberek reflektív alapkészségeinek fejlődését, mint a reflektív figyelem és átkeretezés. A kurzus segítséget nyújt az érzelmi állapotok értékelésében, és a nehéz problémahelyzetek kezelésében. A reflexió minkét alapformáját tárgyalja: a cselekvésre való reflektálást és a cselekvés közbeni reflektálást. A cselekvésre történő reflexió során képzeletben alaposan újrajátszunk múltbeli eseményeket. A cselekvés közbeni reflexió a tapasztalt szakember ismertetőjele: résztvevő megfigyelőnek lenni olyan helyzetekben, amelyek tanulási alkalmat kínálnak; figyelemmel lenni arra, mit észlelünk és érzünk a jelen szituációban, tudatában lenni saját reakcióinknak, és felismerni a korábbi tapasztalatokkal való összefüggéseket; egyszerre átélni az jelenbeli élményt, s ugyanakkor felölneni a „tanú” szerepét is, mintha az eseményeken kívül lennénk. A cselekvés közbeni reflexió képessége olyasvalami, ami a gyakorlat során alakul ki.

A modul tananyaga			
SMNM1101 Korszerű módszerek a pszichiátriai- és szenvedélybetegek ellátásában	Kredit: 3	<u>Előadás</u>	X
		Szeminárium	☐
		Gyakorlat	☐
Félévek száma: 1	Óraszám: 10	Értékelés:	
		Szigorlat	☐
		<u>Kollokvium</u>	X
<p>Tantárgy leírása:</p> <p>A kurzus feltárja a felépülési modellt, a fogyasztói mozgalomban való eredetét, és a józansággal való kapcsolatát. A mentális egészséget előmozdító ellátórendszer világszerte csendes, de mélyreható átalakuláson megy keresztül. Betegségükből felépült sorstárs és más segítők dolgoznak egészségügyi szolgáltatókkal és kormányzati szervekkel azon, hogy a spirituális szemléletet a mentális egészség gondozásba integrálják. Míg a felépülés jelentősége a szenvedélybetegségek kezelésében régóta elismertségnek örvend a 12 lépéses mozgalmak széleskörű elfogadottságának köszönhetően, mindez új fejlemény a súlyos mentális betegségek, mint a bipoláris zavar és a skizofrénia kezelése területén. A kurzus témája a felépülés fontossága ezen az új területen, valamint a szenvedélybetegek és a kettős diagnózisú betegek esetében.</p> <p>Fő témakörök:</p> <p>Bevezetés az új felépülési modellbe 12 lépéses programok Reflektív változás a felépülésben A felépülés és a remisszió szerepe a mentális egészségben Józanság és spiritualitás Kettős diagnózis Önmagunkkal törődés</p> <p>Kurzuscélok:</p> <p>A kurzus teljesítése révén a hallgató képessé válik: leírni az új felépülési modell fő jellemzőit, kifejteni a tradicionális és az új felépülési modell különbségeit, megvitatni a mentális egészség és az új felépülési programok viszonyát, azonosítani a hatásos felépülési programokhoz szükséges erőforrásokat.</p>			

Kötelező olvasmányok:

White, W. L. (2005): Recovery: Its history and renaissance as an organizing construct concerning alcohol and other drug problems. *Alcoholism Treatment Quarterly*, 23(1), 3-15.

Srang, J. (2010): Recovery Oriented Drug Treatment: An Interim Report...

http://www.nta.nhs.uk/uploads/rodt_an_interim_report_july_2011.pdf

Larsen, E (1984): *Stage II Recovery: Life Beyond Addiction*. HarperOne, San Francisco

Tantárgyért felelős oktató: Prof. Dr. Kelemen Gábor, Ph.D.

Oktató: Prof. Dr. Kelemen Gábor, Ph.D.

Pszichiátria, pszichopatológia	Kredit: 3	Előadás ☐ Szeminárium ☐ Gyakorlat ☐
Félévek száma: 1	Óraszám: 10	Értékelés: Szigorlat ☐ Kollokvium ☐

Tantárgy leírása:

A tantárgy célja az, hogy felkészítse a leendő szociális munkást az egyének és családtagok viselkedését és kapcsolatait nagymértékben befolyásoló pszichiátriai zavarok felismerésére és olyan személyes, illetve szakmai kommunikáció kialakítására, amely az ilyen zavarokkal küszködő kliensekkel kapcsolatos munkához szükséges. A tantárgy egyaránt magában foglalja az egyes lelki jelenségek kóros változatainak és a főbb pszichiátriai zavarok sajátosságainak, jellemzőinek témakörét. A pszichopatológiai modellek és osztályozások tükrében tárgyalja a pszichiátriai zavarok társadalmi vonatkozásait, a társadalmi és társas tényezők funkcióját, s a társadalom szerepét a pszichiátriai zavarok kezelésében. A hagyományos biológiai-vulnerabilitást és személyiségfejlődési zavarokat hangsúlyozó elméletek mellett kiemelt figyelmet kapnak a pszichoszociális, szociokulturális, családpatológiai és deviancia modellek.

A tárgy segítséget kíván nyújtani továbbá a pszichiátriai betegeket ellátó intézményrendszerében történő eligazodáshoz, továbbá a betegellátási modellek megismerése révén lehetőség kínálkozik a krízishelyzetekben történő segítségnyújtáshoz alkalmazott ellátási protokollok feltérképezésére.

Kötelező olvasmányok:

Kelemen Gábor, Csákiné Király Livia (2004): Pszichiátriai és szenvedélybetegek szociális ellátása. Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest.

Füredi János (1998): *A pszichiátria magyar kézikönyve*, Medicina könyvkiadó, Budapest.

Tringer László (1999): *A pszichiátria tankönyve*, Semmelweis Kiadó, Budapest.

A lélek betegségei. Osiris, Budapest, 2005

Ajánlott olvasmányok:

Horváth Szabolcs (2000): Pszichiátriai betegek rehabilitációjának intézményes formái. In: A rehabilitáció gyakorlata (szerk.: Huszár Ilona, Kullmann Lajos, Tringer László) Medicina, Budapest. 286-301.

Irinyi Tamás (2000): *Pszichiátriai szakápolástan*. Medicina Könyvkiadó, Budapest.

Tantárgyért felelős oktató: **Prof. Dr. Kelemen Gábor**

Oktató: Prof. Dr. Kelemen Gábor

SMNM2001 Az alkohol- és drogpolitika aktuális kérdései (A detoxifikáció és korai a fel-	Kredit: 3	Előadás	X
		Szeminárium	☐
		Gyakorlat	☐
Félévek száma: 1	Óraszám: 10	Értékelés:	
		Szigorlat	☐
		Kollokvium	X

Tantárgy leírása:

A kurzus megalapozást nyújt az állapotértékeléshez, intervencióhoz és a kábítószerrel és gyógyszerekkel kapcsolatos technikai jellegű ismeretekhez. Célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek a detoxifikáció és a korai felépülés alapelveivel, illetve megfelelő háttérismereteket szerezzenek a témában, hogy képesek legyenek önállóan kapcsolódó szövegeket és kutatási anyagokat fellelni, melyek segítségével megválaszolhatják a kurzuson, illetve a jövőben felmerülő kérdéseket.

Fő témakörök:

A detoxifikáció és a korai felépülés szervezett szolgáltatási rendszerei

A programok forrásai

A célpopuláció speciális szükségletei

Kockázatnak kitett felnőttek és gyerekek reflektív védelme

Új készségek és viselkedésminták tanítása a korai felépülés során

Kurzuscélok:

A kurzus révén a hallgató képessé válik

- leírni a detoxifikáció és a korai felépülés általános elemeit,
- felsorolni és kifejteni a célpopuláció szükségleteit,
- érvelni a gyerekek és felnőttek védelmének fontossága mellett,
- kifejteni, miképpen alkalmazhatók a korai felépülés keretei a detoxifikáció során,
- megvitatni a detoxifikáció és a korai felépülés alapelveit,
- azonosítani és leírni a korai felépülés fő területeit.

Kötelező olvasmányok:

Kelemen, G., Erdos, B. M., Csurke, J., Brettner, Zs., Molnar, D.(2012): Dialogues for Sobriety: Health Learning in the Context of Addictions – A Hungarian Model. *Practice* (in press)

McNeece, A., Dinitto D. (1994): Chemical Dependence – A Systems Approach. Allyn and Bacon, Boston.

Springer, D., McNeece, A., Arnold, E. (2003): Substance Abuse Treatment for Criminal Offenders. American Psychological Association, Washington.

Ajánlott olvasmányok:

Tantárgyért felelős oktató: Prof. Dr. Kelemen Gábor, Ph.D.

Oktató: Prof. Dr. Kelemen Gábor, Ph.D.

SKNM0201 A klinikai szociális munka főbb területei és módszerei I. (Előrehaladás a felépülésben II. Empowerment és felépülési tő-	Kredit: 3	Előadás X Szeminárium ☐ Gyakorlat ☐
Félévek száma: 2	Óraszám: 10	Értékelés: Szigorlat ☐ Kollokvium X
<p>Tantárgy leírása:</p> <p>A kurzus bevezetést nyújt a felépülési tőke témakörébe, tekintettel a fogalom empowermenttel való összefüggésére. A felépülés a javuló életminőség és a képességek növekedésének megélt tapasztalata. A felépülés-orientált megközelítés az empowermentre az értékes, független és méltóságteljes élet reményére, a bizalomra, az önmagával való törődésre, a választás szabadságára, a társas kapcsolatokra, az identitásra, a törekvésre, a rugalmasságra és az élethez szükséges képességekre összpontosít, utóbbiba beleértve az addiktív viselkedés irányításának képességét. Alapvető üzenete, hogy az értelmes élet egy krónikus betegséggel együtt élve is lehetséges. A felépülés a felelősségteljes egyén és társadalom együttes törekvése. A kurzus feltárja a felépülési tőke elemeit, és gyarapításának eszközeit. A felépülési tőke magába foglalja a társadalmi (elköteleződés azon csoport mellett, amelybe tartozunk), a fizikai (a felépülési lehetőségeket szélesítő anyagi források), az emberi (személyes erőforrások, mint a képességek, törekvések vagy az egészség) és a kulturális (értékek, attitűdök) tőkét. Az empowerment alapú felépülés gyökerei a 12 lépéses közösségekben és az ártalomcsökkentő szemléletben lelhetők fel. Azonban az új felépülési mozgalom mind az elmélet, mind a szolgáltatások terén paradigmaváltást követel: a krónikus betegségek kezelésében használt technológiák nem alkalmazhatók a személy kontextusától függetlenül. A személyközi hatások, illetve személyes jelentések és preferenciák óriási jelentőséggel bírnak egyfelől, ugyanakkor az is nélkülözhetetlen, hogy a szolgáltatások megfeleljenek az egyén felépülésének szintje, módja és erőforrásai által meghatározott szükségleteinek.</p> <p>Fő témakörök:</p> <p>A felépülési tőke összetevői Az empowerment folyamata (makro- és mikrotényezők) Az empowerment alapú felépülés szemléletének gyökerei A felépülés mint paradigmaváltás</p> <p>Kurzuscélok:</p> <p>A kurzus révén a hallgató képessé válik</p> <ul style="list-style-type: none"> - demonstrálni az empowermentre és a felépülési tőkére vonatkozó ismereteit, 		

- illetve ezek jelentőségét a szenvedélybetegség kezelésében,
- a felépülési tőke fogalmának kritikai elemzésére,
 - leírni és elemezni a felépülési tőke különböző elemeit az empowermenttel és a koordinált multirendszer-szemlélettel összefüggésben,
 - elemezni és értékelni az addikció hagyományos kezelésének és az új felépülési paradigma empowermentre épülő praxisának viszonyát.

Kötelező olvasmányok:

Laudet, A. B., White, W. (2010): What are your priorities right now? Identifying service needs across recovery stages to inform service development. *Journal of Substance Abuse Treatment*, 38, 51-59.

Pease, B. (2002): Rethinking Empowerment: A Postmodern Reappraisal for Emancipatory Practice. *British Journal of Social Work*, 32, 135-147.

B. Erdős Márta, Kelemen Gábor, Csürke József, Joan Borst (eds.) (2011): *Reflective Recovery: Health Learning in Twelve Step Communities*. Budapest: Oriold.

Ajánlott olvasmányok:

Rissel, C. (1994): Empowerment: the holy grail of health promotion? *Health Promotion International*. 9, 39-47.

Tantárgyért felelős oktató: Dr. Habil. B. Erdős Márta, Ph.D.

Oktató: dr. Habil. B. Erdős Márta, Ph.D.

SKNM0202 A klinikai szociális munka főbb területei és módszerei II. (Kölcsönös- és önsze-	Kredit: 2	Előadás	X
		Szeminárium	☐
		Gyakorlat	☐
Félévek száma: 2	Óraszám: 10	Értékelés:	
		Szigorlat	☐
		Kollokvium	X

Tantárgy leírása:

A kurzus folyamán a hallgatóknak lehetőségük nyílik arra, hogy meghívott józanodók élettörténeteinek keresztül közvetlen betekintést nyerjenek a szenvedélybetegek világába. E beszélgetések tapasztalatai a téma szakirodalmával együtt kerülnek feldolgozásra.

Fő témakörök:

A kölcsönös- és önségítő csoportok története, alapelvei és működése

A témában végzett kutatások

Beszélgetések a kölcsönös- és önségítő csoportokban józanodó szenvedélybetegekkel

A felépülőkkel való találkozások élményének reflektív feldolgozása

Kurzuscélok:

A kurzus révén a hallgató képessé válik

- leírni a kölcsönös- és önségítő csoportok történetét, alapelveit és működését
- értelmezni a témában zajló kutatásokat
- a felépülőkkel folytatott beszélgetések reflektív értékelésére

Kötelező olvasmányok:

Alcoholics Anonymous (1994): Anonim Alkoholisták. Az alkoholizmusból felépült sok ezer férfi és nő története. New York: A.A.W.S. INC.

Bajzáth Sándor (2008): A Narcotics Anonymous – Névtelen Drogfüggők magyarországi közössége kialakulásának története és működésének néhány sajátossága. *Addiktológia* VII. évf. 2. szám, 131-165.

Kelemen Gábor (1994): Az addikciók széles spektruma. Budapest: Országos Alkohológiai Intézet.

Kelemen Gábor (2001): Szendélybetegség, család, pszichoterápia. Pécs: Pro Pannonia Kiadói Alapítvány.

Ajánlott olvasmányok:

Arminen, Ilkka (1998): *Therapeutic Interaction: A Study of Mutual Help in the Meetings of Alcoholics Anonymous*. Helsinki: The Finnish Foundation for Alcohol

Tantárgyért felelős oktató: Madácsy József

Oktató: Madácsy József

SKNM0401 Addiktológiai konzultáció (Az addikcióval szembeni intervenció a család és a	Kredit: 3	Előadás X Szeminárium ☐ Gyakorlat ☐
Félévek száma: 2	Óraszám: 10	Értékelés: Szigorlat ☐ Kollokvium X
<p>Tantárgy leírása:</p> <p>A kurzus során kritikai vizsgálódásokat végzünk azon szolgáltatások elméleti hátterével és alapelveivel kapcsolatban, amelyek a család és a kapcsolatrendszer szintjén igyekeznek beavatkozni az addikció folyamatába. A család és a kapcsolatrendszer fontos szerepet játszik a prevencióban és a felépülésben, így ezek megértése kritikus jelentőségű a szenvedélybetegekkel dolgozó szakemberek számára. A kurzuson foglalkozunk az addiktív család főbb elméleteivel, azokkal a kurrens kutatásokkal, amelyek a családot és kapcsolatrendszert addikció és a felépülés vonatkozásában vizsgálják, a prevenció és az addikció kezelésének főbb elképzeléseivel, különös tekintettel a rendszerelvű erőforrásokra alapozott kezelési beavatkozásra.</p> <p>Fő témakörök:</p> <p>Az addikt család működésével kapcsolatos alapvető elképzelések:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A családi dinamika szerepe a dependencia különböző szakaszaiban, a kezdeti abúzustól a tartós felépülésig - A családi identitás jelentősége az addikció kezelésében - A családi rutinműködés szerepe az addikt szerhasználatban, és e rutinműködés feltárásából adódó következtetések a családra és a kapcsolatrendszerre fókuszáló kezelésben - Az egészsége változás elősegítése az addikt családban és kapcsolatrendszerben - A pszichoszociális edukáció szerepe az addikt család és kapcsolati rendszer egészséges változásának elősegítésében <p>Kezelési szintek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kezdeti felépülés – a kliens munkától, iskolától és társas problémáktól való eltávolodásának szükséglete, hogy a felépülésre koncentrálhasson. Családi problémákon végzett munka, és a családi kapcsolatok újraépítése. - A felépülés középső szakasza – a kliens elkezd őszintén szembenézni múltbeli viselkedése következményeivel, és elkezd a strukturált felépülési programot. A kliens visszatér a munkába vagy az iskolába, és elkezd egészséges kapcsolatot építeni a világgal. - A felépülés haladó szakasza – szermentes megküzdés és problémamegoldás. 		

Szermentes szabadidő-eltöltés.

Kurzuscélok:

A kurzus révén a hallgató képessé válik

- megérteni a szenvedélybeteg család működésével kapcsolatos alapelképzéseket,
- megmagyarázni, miért vált szükségessé a rendszerelvű erőforrásokra alapozott megközelítés,
- azonosítani azokat a szolgáltatásokat, amelyek a családi és kapcsolatrendszeri problémák kezelésével foglalkoznak, és kifejtetni intervenciós szerepüket a reflektív felépülés szempontjából,
- leírni és magyarázni az alapelveket, melyek az addikcióba való családi és kapcsolatrendszeri szintű beavatkozást végző szolgáltatáshoz kapcsolódnak,
- felvázolni a kapcsolatrendszerre és családra alapozott szer-abúzus kezelés alaptételeit.

Kötelező olvasmányok:

Stanton, M.D., Todd, T.C. (eds.) (1982). *The Family therapy of Drug Abuse and Addiction*. New York: Guilford Press.

Steinglass, P., Bennett, L.A., Wolin, S.J., Reiss, D. (1987). *The Alcoholic Family*. New York: Basic Books.

Whitaker, C., Bumberry, W. (1988): *Dancing with the Family: A Symbolic-Experiential Approach*. Brunner/Mazel, New York.

Ajánlott olvasmányok:

Tantárgyért felelős oktató: Mándi Nikoletta

Oktató: Mándi Nikoletta

A modul értékelése

A modul értékelése két szinten történik. Első szintjét az egyes kurzusok jelentik, melyek programja meghatározza az értékelés módját. Második szintjét a modul egészének értékelése jelenti, mely a reflektív tanulás módszertanának megfelelően, reflektív portfólió alkalmazásával történik.